

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

***«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ»***

28 березня 2019 року

УМАНЬ – 2019

ОЦІНЮВАННЯ МІНЛИВОСТІ ВРОЖАЙНОСТІ БУРЯКУ ЦУКРОВОГО В УМОВАХ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Т. К. КОСТЮКЄВИЧ, кандидат географічних наук;

А. Б. АНДРОНАКІ, магістрант

Одеський державний екологічний університет, м. Одеса

Буряк цукровий є одним з найбільш продуктивних сільськогосподарських культур, в коренеплодах яких міститься 16–20 % цукру (сахарози). Крім отримання з буряка цукру, ще виходить обезцукрена стружка (жом), бадилля і меляса (цінний відхід переробки буряку). Шляхом силосування або сушіння бадилля і жому можна отримати вельми цінний корм для худоби, якій добре зберігається. Заходи щодо підвищення ефективності рослинництва повинні бути спрямовані на забезпечення максимально можливого врожаю в існуючих ґрунтових, кліматичних та економічних умовах. Прагнення до узгодження потреб рослин до умов зовнішнього середовища є основним екологічним принципом підвищення продуктивності. При цьому, якість врожайності, що залежать від людини – сортовий склад, рівень агротехніки, енергоозброєність і інші – можуть лише послабити або посилити вплив природно-кліматичних складових.

Ряди врожайності досліджувалися нами за допомогою методу гармонійних ваг. Також були визначені відхилення розрахункових трендових значень від фактичних та виконаний аналіз динаміки врожайності за період з 1988 по 2017 роки для Львівської області.

При середній багаторічній врожайності цукрового буряку в 300 ц/га вирівняний рівень урожайності на початок розглянутого періоду під впливом культури землеробства становив 356 ц/га. В кінці досліджуваного періоду значення врожаю значно підвищилось та становило 531 ц/га. Під впливом погодних умов окремих років врожай значно варіював. Мінімальне значення врожаю цукрового буряку в 159 ц/га та 172 ц/га спостерігалось в 2001 та 2002 роках, а максимальні значення - в 2017 році та становило 520 ц/га.

Для виявлення в чистому виді впливу погодних умов окремих років на формування врожаю в умовах Львівської області, було розглянуто відхилення фактичних урожаїв від лінії тренду. За 30 років у 16 випадках спостерігались від'ємні відхилення, які були досить суттєвими і коливалися від -3,7 до -78 ц/га. Найбільш несприятливими для вирощування цукрового буряку були 1997, 1998, 2007 та 2013 рр., саме у ці роки спостерігались найбільші від'ємні відхилення від лінії тренду. Це свідчить про дуже несприятливі погодні умови, що склалися протягом цих років.

Найбільш сприятливим для вирощування цукрового буряку був 2008 р., коли додатне відхилення від лінії тренду становило 52 ц/га. Також великі прирости врожаю за рахунок сприятливих погодних умов було отримано у 1999 р. – 20 ц/га та у 2014 р. – 25 ц/га. Таким чином, агрометеорологічні умови

Львівської області сприятливі для вирощування та отримання стійких та сталих врожаїв цукрового буряку, але при умовах дотримання технології обробітку.

АНАЛІЗ ВПЛИВУ «НОВОГО КЛІМАТУ» НА ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ

М. О. МАКАРЧУК, кандидат сільськогосподарських наук
Уманський національний університет садівництва, м. Умань

Кукурудза цукрова важлива овочева культура. За останні роки попит на її свіжу продукції значно збільшився. Її вирощуванням займаються не лише дачники та городники, але і індивідуальні приватні господарства із невеликою площею у землекористуванні (та з вирощуванням кукурудзи у монокультурі).

Однак значні площі її зосереджено в умовах Лісостепу та Степу України. Де одним із лімітуючи факторів отримання високого рівня врожайності є волога. В умовах Степу дане питання вирішується облаштуванням системи зрошування, оскільки саме південна частина нашої країни була і залишається досить посушливою. Та для забезпечення території водою упродовж 1961–1971 років було побудовано Південно-Кримський канал (ПКК).

Південно-Кримський канал – унікальна споруда. Довжина його основного русла становить до 403 км, що робить його чи не єдиним найдовшим каналом Європи. Проте враховуючи будівництво додаткових відгалужень його загальна довжина складає 11 тис. км (Шароварина Е.С., 2016 г.; Гулин С.Б. и др., 2016 г.). За проектом було розраховано, і дотримано при будівництві, що до Джанкоя вода у каналі рухається самопливом (Тимченко З. 2012).

Однак в умовах Лісостепу необхідно розраховувати лише на природні умови. Тобто рослини можуть розраховувати лише на ґрунтові запаси воді та опади у період вегетації. оскільки залягання ґрунтових вод може бути аж на глибині 22 метрів.

Клімат України досить стрімко почав змінюватися, особливо за останні 15–20 років, що призводить до формування «нового клімату» (Балюк С. А., Носко Б. С., Воротинцева Л. І., 2018), що являється результатом антропогенної діяльності людини.

Стрімку зміну клімату та її наслідки досліджують Т. Адаменко, Н. Кирнасовська, Н. Стерн, Л. Берштейн та ін., а саме жарке, посушливе літо, незвично тепла зима, смерчі, тайфуни, затоплення територій. Оскільки, його зміна впливає не лише на зменшення обсягів виробництва сільськогосподарських культур, а і на розвиток економіки країни (Бутко В., 2014).

Так за даними Інституту зрошувального землеробства НААН за останні 35 років спостерігається підвищенням температури повітря на 2 °С у зоні Степу, та на 1,2 °С – Лісостепу, що супроводжується випадінням опадів у вигляді злив і